

Úszó tárlatok

Beszélgetések az egykor Velencei Biennálén részt vevő magyar képzőművészekkel, kurátorokkal, nemzeti biztosokkal

3. rész – Kérdések Birkás Ákos* képzőművészhez

✦ **Bódi Kinga:** *Ki döntött arról, hogy 1986-ban Ti négyen (Bak-Birkás-Kelemen-Nádlér) képviseljétek Magyarországot a Velencei Biennálén? Mi volt a kiállításotok koncepciója?*

✦ **Birkás Ákos:** Tudomásom szerint, NÉRAY KATALIN, a Műcsarnok akkori igazgatója döntött egyedül. De az is lehet, hogy kollégájával, HEGYI LÓRÁNDdal közösen döntöttek, akivel együtt rendezték a kiállítást.

A kiállítás koncepciója az volt, hogy mi négyen mutassuk be, amit akkoriban festettünk. Nem emlékszem, hogy külön koncepciókialakítás folyt volna. (Az „új festészet” valamiféle ügy volt akkoriban Budapesten, ezt kellett a *Biennálén* bemutatni, gondolom.)

✦ **BK:** *Mennyiben illeszkedett a kiállításotok a Biennale akkori „trendjébe”? Hová pozícionálnád a kiállításotokat összehasonlítva az abban az évben a többi pavilonban látottakkal?*

✦ **BÁ:** A mi kiállításunk „trendi” akart lenni, de mégsem illeszkedett a *Biennale* akkori főbb irányvonalába, egyszerűen megkésett. A pozícionálás keserű élmény volt.

✦ **BK:** *Mit jelentett akkoriban egy magyar művésznek részt venni a Velencei Biennálén? Milyen volt a Biennale akkori magyar és nemzetközi megítélése?*

✦ **BÁ:** Erre nem tudok válaszolni.

✦ **BK:** *Ki finanszírozta a kiállítás költségeit? Mekkora költségvetéssel dolgoztatok?*

✦ **BÁ:** Minden bizonnyal, a kultuszminisztérium, illetve a Műcsarnok finanszírozta a kiállítást. De erről nincs igazán információm.

✦ **BK:** *Kikkel dolgoztatok közvetlenül együtt a kiállítás megvalósítása/kivitelezése alatt? (minisztérium, intézmények, múzeumok, művészettörténészek, művészek stb.)*

✦ **BÁ:** A Műcsarnok Biennale-felelős munkatársaival, Néray Katalinnal és Hegyi Lóránddal.

✦ **BK:** *Te személy szerint dolgoztál már korábban is együtt ezekkel az intézményekkel/művészettörténészekkel/művészekkel?*

BÁ: Hegyivel igen, Nérayval nem, és a Műcsarnokkal talán volt már valami korábbi kapcsolat (JERGER KRISZTINA által).

✦ **BK:** *Mennyi idő telt el a kiállításon való részvételre való felkéréstől a megnyitóig? Milyen munkafázisai voltak ennek az időszaknak? Hogyan zajlott az installálás Velencében?*

✦ **BÁ:** Kevés, talán 3 hónap. Otthon festettem, majd elvitték a képeket, és Velencében a Műcsarnok kiállítás-építő szakemberei, élükön HORVÁTH ENDRE Vigyori-val, felakasztották azokat. Én magam nem voltam jelen a kiállítás felépülésénél.

✦ **BK:** *Meséld a megvalósult kiállításról, hogyan nézett ki, mi volt a rendezési elv?*

✦ **BÁ:** A rendezési elv talán az volt, hogy a négy művész egyformán szerepeljen, igazságosan, külön-külön egyforma falfelületet kapjon.

✦ **BK:** *Régebbi (már meglévő) munkákat vittél a Biennáléra, vagy új munkákat készítettél Velencébe? Miért?*

✦ **BÁ:** Új képeket festettem. Azt gondoltam, jobbak lesznek.

✦ **BK:** *Mi volt a korábbi véleményed a Biennáléről és változott-e azáltal, hogy részt vettél a kiállításon? Ha igen, mennyiben?*

✦ **BÁ:** Az 1960-as évek eleje óta többször láttam a *Biennálét*kat. Nem hiszem, hogy változott volna a véleményem, de igaz, a saját szereplésem óta nem látogattam meg többé.

✦ **BK:** *Mennyiben definiáltátok úgy magatokat 1986-ban, hogy a kiállítással a „hivatalos” kortárs magyar művészetet reprezentáljátok Velencében? (A Velencei Biennale régóta erősen kritizált avitt nemzeti pavilonrendszerben való gondolkodása, s a nemzeti pavilonok megfogalmazott célja – „az adott ország művészeti termésének két évente történő bemutatása” – miatt.)*

✦ **BÁ:** Az ember tudta, hogy a *Biennale* nemzeti pavilonokban gondolkodó rendszere agyrem. Másrészt, ha négyünk munkáját csomagnak tekintem, ez a csomag – akkor – nem volt sem hivatalos, sem nem-hivatalos művészet, hanem úgy mondanám, a „kulturpolitikai felhasználhatóság szempontjából kipróbálandó” kategóriába tartozott.

✦ **BK:** *Milyen volt a korabeli magyar és nemzetközi visszhangja a kiállításotoknak?*

✦ **BÁ:** Nemzetközi reakció nem volt, a magyar reakciókra nem emlékszem. (Leginkább az sem volt.)

✦ **BK:** *Milyen hatása volt (ha volt) a Biennálén való részvételnek a későbbi művészetednek a szempontjából? (Kaptál-e ennek hatására meghívást külföldi kiállításokra, kialakultak-e nemzetközi kapcsolatok stb.)*

✦ **BÁ:** A *Biennálén* való szereplést követő években voltak olyan csoportos magyar kiállítások külföldön, amelyeken ez a négy művész is szerepelt. Ezeket is Hegyi Lóránd és Néray Katalin szervezték. Ami a *Biennale*-szereplés presztízsét illeti: van, aki nagyra tartja, és van, aki nem (ld. a nemzeti pavilonok rendszerének már említett problematikuságát). De igaz, hogy számomra később kialakult kettő-három jó kapcsolat, ami végül is a *Biennálén* való szereplésre ment vissza.

✦ **BK:** *Ma visszatekintve milyen emlékeid vannak a Biennálén való részvételről?*

✦ **BÁ:** Vegyes. (Velencét nagyon szeretem.)

✦ **BK:** *Követed-e azóta minden két évben a Biennálét? Mennyit változott véleményed szerint a Biennale 1986 óta?*

✦ **BÁ:** Mint említettem, 1986 óta nem voltam a *Biennálén*, így azt sem tudom megítélni, mennyit változott azóta.

✦ **BK:** *Részt vennél-e ma megint a Biennálén?*

✦ **BÁ:** Nem.

1941-ben született Budapesten. Tanulmányait 1959 és 1965 között a Magyar Képzőművészeti Főiskolán végezte. 1966 és 1984 között a budapesti Képző- és Iparművészeti Szakközépiskolában tanított. 1989-ben Herder-díjjal tüntették ki. 1995-ben elnyerte a berlini DAAD-ösztöndíjat. Az 1990-es évek közepe óta rendszeresen alkot és kiállít külföldön. 2003 és 2005 között óraadó tanár volt a Magyar Képzőművészeti Egyetemen.